

Tudta, hogy...

...a karnaubaviasz a legkeményebb viasz, keménysége túltesz a szintetikusan előállított viaszokén is?

A karnaubaviaszt a karnauba, más néven kopernikusz pálma (*Copernicia cerifera Mart.*) leveleit védő természetes viaszrétegből nyerik. A legértékesebb és legfontosabb növényi eredetű viasz.

A karnauba pálma Brazília északi és középső részén, főképp folyók mentén, vadon nő. Fája 16–32 méter magas, 21–32 cm vastag. Gömbölyű koronáját kb. 2 méter hosszú kékeszöld levelek alkotják, melyeket mindkét oldalról viasz borít.

A karnaubaviasz előállítása fáradságos, munkaigényes folyamat: a viaszt a száraz évszakban nyerik úgy, hogy 2 havonta minden fáról 6–8 idősebb, alsó levelet levágnak és a száradásnak indult, zsugorodó levélről a fellazult viaszréteget veregetéssel, kaparással vagy kefével ledörzsölik. Az így nyert viaszlapkákat vízben főzve tisztítják: a szennyeződések leülnek a főzőedény fenekére, míg a víz tetején úszó tiszta viaszt lefölözik, majd fizikailag, kallófölddel halványítják.

A tisztított karnaubaviasz szagtalan, szemcse, lapka vagy tömb formában kerül forgalomba. A tiszta, jó minőségű viasz színe világossárga, a sötétebb sárgászöld, szürkés szín rosszabb minőségűnek számít.

Egy pálmafa egy évben mindössze 150–180 g viaszt ad, 100 g levélről mindössze 5 g viasz nyerhető, ami elég rossz kihozatal. Ma a vezető gyártók közé tartozó brazil Pontes vállalat évente mégis 70–100 tonna karnaubaviaszt termel, ami kb. 600 ezer fa termése. A természetben a leveleket borító vékony viaszfilm az esős időszakban víztaszító, a nyári időszakban pedig a leveleket védi az egyenlítői forróságban a kiszáradástól. Egy olyan anyag, mely ilyen extrém körülmények közt is helytáll. Sok mindenre használható: használja a kozmetikai, gyógyszer- és élelmiszeripar, kedvelt alapanyaga különféle önfényező emulzióknak, ápolószereknek (cipő, padló, bútor, autóápolás); alapanyaga speciális, nagyon sima művészi nyomatok készítésére használt papíroknak, a karbonpapírnak, korábban a bakelit hanglemezek fontos alapanyaga volt, használják gyertyagyártásra, öntőformákhoz formaválasztó anyagként stb.

A karnaubaviasz élelmiszer-ipari adalék is. Elnevezése: E-903. Fényező és kenőanyag, pl. rágógumik, gomicukrok, cukorkák adaléka. Teljesen veszélytelen, semmiféle káros mellékhatása nem ismert. Emészthetetlen.

A kozmetikai ipar elsősorban rúzsok, sminkceruzák alapanyagaként használja: bőrbarát, semmilyen irritáló vagy mérgező hatása nem ismert, vízálló, selymes fényű, a legnagyobb nyári hőségben sem olvad. Samponokban használva selymes fényt ad a hajnak. A gyógyszeripar drasztikus-gyógyszerek hordozóanyagaként használja.

A karnaubaviasz a természetes felületkezelő anyagok fontos növényi eredetű kötőanyaga. Önmagában nagyon kemény, fényes bevonatot ad, ezért és magasabb ára miatt elsősorban lágyabb viaszok – pl. méhviasz – mechanikai tulajdonságainak javítására használják. A legtöbb AURO viasztermék és ápolószer, valamint a matt sellakpolitúrok fontos alapanyaga.

Szikszai László